

Tillbaka till skogen

Askan från Ystad Energis fjärrvärmeproduktion gör nytta i skogen. Inte nog med att miljön tjänar på återföringen – det gör även bolagets kunder eftersom det är dyrare att lägga askan på deponi.

► Grinden glider upp och ännu en lastbil kör in för att lossa sin last av flis hos Ystad Energi. Det är fyra minusgrader och fjärrvärmeverket vid Anoden går nästan för fullt.

– Vi eldar med rent biobränsle från leverantörer i närområdet, berättar värmechefen Vinko Culjak samtidigt som han vinkar in chauffören.

Fast det är inte inleveranserna som gör Ystad Energi så speciellt. Det är hanteringen av den aska som blir kvar efter förbränningen, mellan en och tre procent av bränslet i volym räknat, som sticker ut.

Näringskuld

– Vårt miljömål är att minst 90 procent av energiaskan ska tillbaka till kretsloppet ut i skogen, säger Vinko Culjak som förklarar att askan balanserar näringskulderna samtidigt som risken för försurning minskar.

Samarbetspartnern Askungen

Askungen Vital spred ifjol ut 506 ton aska från Ystad Energi i de skånska skogarna.

Foto: PER ERIKSSON

Vital spred i fjol ut 506 ton aska från Ystad Energi runt om i de skånska skogarna. Det var 94 procent av bolagets totala askmängd för 2016. Vinko Culjak säger att 2015 var ännu bättre. Då kom man upp i 97 procent. År 2014 återfördes 96 procent.

En marginell del av askan, 15–30 ton per år, skickas fortfarande till deponi. Det är en ren sä-

kerhetsfråga:

– Om vi gjort något under exempelvis sommarrenoveringen som kan påverka askans renhet, kanske murat i pannan, vill vi inte riskera att främmande partiklar ska hamna i skogen.

Billigare än deponi

Är det kostsamt att vara ett miljöföredöme?

– Det här kostar inte våra kunder en enda krona extra. Faktum är att vi tidigare betalade mer för deponering.

Återföringen inleddes år 2012. Innan dess uppfyllede Ystad Energis aska inte Skogsstyrelsens riktlinjer för tungmetallsinnehåll. Personalen hade mycket svårt att förstå hur det kom sig att nivåerna av krom och nickel var för höga.

– Vi insåg snart att det berodde på utfällning från rostrarna i de båda 10 MW-pannorna.

Efter ombyggnad, år 2011 av den ena pannan och sommaren efter den andra, sjönk värdena till godkända nivåer. Samtidigt minskade förslitningen radikalt.

– Ombyggnaden kostade runt en miljon per panna, men det tar vi igen på några års sikt genom att varje sommar slipa byta en tredjedel av roster-

Vinko Culjak.

stavarna.

Att hantera askan är inte särskilt komplicerat. På verksamrådet finns ett litet mellanlager för att transportera till de platser som Askungen Vital anvisar ska bli miljövänligt effektiva. Där ute i skogen ligger sedan askan i tre månader för härdning så att den blir långsamlös innan den på plats krossas, siktas och sprids ut.

Positiva bieffekter

Ystad Energis fokus på aska har fler positiva bieffekter. Som till exempel minskade inköp av kemikalier. Kondensatvattnet från rökgasreningen har lågt pH-värde och innan det pumpas ut måste lut tillsättas.

– I vår process fuktas flyg- och bottenaska och när vi testade "askvattnet" visade det sig att det har ett pH-värde på 14 – och därmed kan ersätta lutet.

Under tre månaders tid har askvattnet använts för stabilisering av kondensatet. Resultatet av provet är utmärkt och innebär en nätt besparing på 2 000 liter lut i månaden. ■ PER ERIKSSON

Rätt för kretsloppet

Varje år producerar energibolagen 1,7 miljoner ton energiaskor som restavfall. Runt 100 000 ton av den mängden kommer från rena träbränslen som med fördel kan återföras till skogen.

– Ungefär en tredjedel av de av den aska som uppfyller Skogsstyrelsens krav återförs, säger Monica Lövsström, ansvarig för energiaskor inom Energiföretagen Sverige.

Hon berättar att merparten av dessa 30 000 ton sprids i Västra Götaland, Skåne län och Kalmar län. Längre norrut, där försurningsproblematiken är mindre, är spridning ovanligare.

– Det är viktigt att askorna ingår i kretsloppet och de återanvänds på ett så miljömässigt sätt som möjligt. Förutom att användas som konstruktionsmaterial på deponier lämpar sig aska för olika typer av hård-

gjorda ytor. Stabilisering av muddermassor och ballast i cement är andra möjligheter. Rent generellt kostar återföring mer än dessa alternativ för fjärrvärmeföretagen.

Genom en mer rationell hantering av askan hoppas Monica Lövsström att mer än idag ska gå tillbaka till kretsloppet för att kompensera ett ökat uttag av skogsbränsle:

– Effektiviserad logistik, till exempel att redan på värmeverket pellertera askan, kan hjälpa till att sänka kostnaderna. Liksom skogsägare på nära håll som inser nyttan för skogen.

Skogsstyrelsen rekommenderar att återföra aska om mer omfattande uttag av grot görs från ett bestånd.

Monica Lövsström.